

Žena mojega bitja, žena bodočnosti!

Si uteha trmastih čel, ki jih je blaznost orosila? Boš glas, ki pojde preko glav jokajočih otrok, jokajočih mož — preko bičevja v viharjih — pojoč skozi strahotno oblast prorokbo novih dni? Ali luč, ki obsiješ lepoti in zemlji iztrgane duše, da se te pred poginom oklenejo? Da se raziskre v veri, v prvi veri? Si mati tistih rodov, ki vzklijejo iz naše krvi? Si zanos, ki nas prepojiš, da damo to kri?

Moj razum te taji in ti spleta krog glave venec nizke strasti, ker se zase boji. A globina je nemirna in tebe polna.

Žena, žena!

IV.

Glej, jaz sem kepa prsti; kepa razpokane žejne prsti!

Vse raze, vse dolbine reže v suhi bolečini in skozi jedro se lomi zapuščeni žar neznosnega solnca.

Veter gre in peče v srce, in rosa usiha v požrešni žeji drobeče se skorje.

Mrtve oči sovražijo dan in v noči tekmujejo z njeno temo.

O slast! O napoj neusahljivi!

O žena, strasti moža zoperstavljen misterij lepote!

Užijem te, da se spojim z zemljo velike njive, da potonem v kipenju.

Užijem te, da me razreže plug in orosi solnce, da bom prst plodna, ko raztrese nebo svoja težka zlata semena.

Jaz sem . . .

Jaz sem višina in globina — kelih na dve strani; prostor dveh težišč — voda dveh studencev, od polnočne in poldnevne strani.

Popolnost ljubezni je v meni, popolnost sovraštva; popolnost dela mojega, kakor nedela.

Vsaka misel stoji pred svojim ogledalom, vsaka lepota pred istovrednim grehom.

In kadar se toči razpaljeno srce v dlan božje harmonije, odgovarja uporen dvom.

Gorim, kakor trebuh zemlje, v središču, ker sem os duš.

Utripljem: večna, najgloblja žila, življenje pojoča; strast brez dna; vodnjak obstoječega, kjer srebljejo misli resnico.

Reja novih, trdih besed in novih bogov; reja šumnih tekem in plamen žejnih mečev,
solza zapuščenih otrok, zapuščenih mater — neplodnih, požganih njiv.

Seme sem bodočih vekov; sok korenin, razpeljanih v črno prst.

Jaz sem obod, rob razvoja; najvišje in zadnje spoznanje.

Kajti zakon sem:

vsega, kar so tisočletja utelesila sredi svojega trajanja; kar določa naš čas; kar še nespočeto polni globine — zakon presnavljanja.

Moja misel je poslednji obzor, je najvišji zenit; moj pogled je luč z visokega.

Sem uživanje: mir pojma; namreč radost zavesti milijonov cest, ki gredo in nevzdržno gredo, kakor bi se v krogu izvijale božjemu srcu in se vračale vanj.

Jaz sem temelj, to je ideja celote. Sam brez valov, ravnotežje smrti; ali pozabljenje sebe.

Da, jaz sem, jaz sem kelih na dve strani. Moje srce je leča, ki pije iz dveh studencev, ki iz dveh žarišč dovaja silo, kreše bitje.

Rojstvo, nepretrgano, neskončno rojstvo.

Jaz sem plamen dveh enot, in to je moja pesem, iz trpljenja in vzgona rojena vest, ki čuti in poje resničnost: človeka.

Igo Gruden:

Razpoloženje.

V mlačnem zraku nad kostanji
lastvice letajo;
kot z girlandami prepletajo
tih večer pomladanji.

Vse po polju topli cveti
vonja prekipevajo;
komaj slišno podrhte vajo
veje v blaženem trepeti.

Ah, in čuti, misli, sanje
vse — se v medlo luč razblinjajo;
nekam tonejo, izginjajo
v kraje svete in brezdanje . . .